

„Zadania dyrektora szkoły w kontekście podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2017/2018”

Patriotyzm

wyzwaniem dla szkoły i katechezy

Konferencja
powiatowa
2017

Św. Jan Paweł II

Pamięć i tożsamość

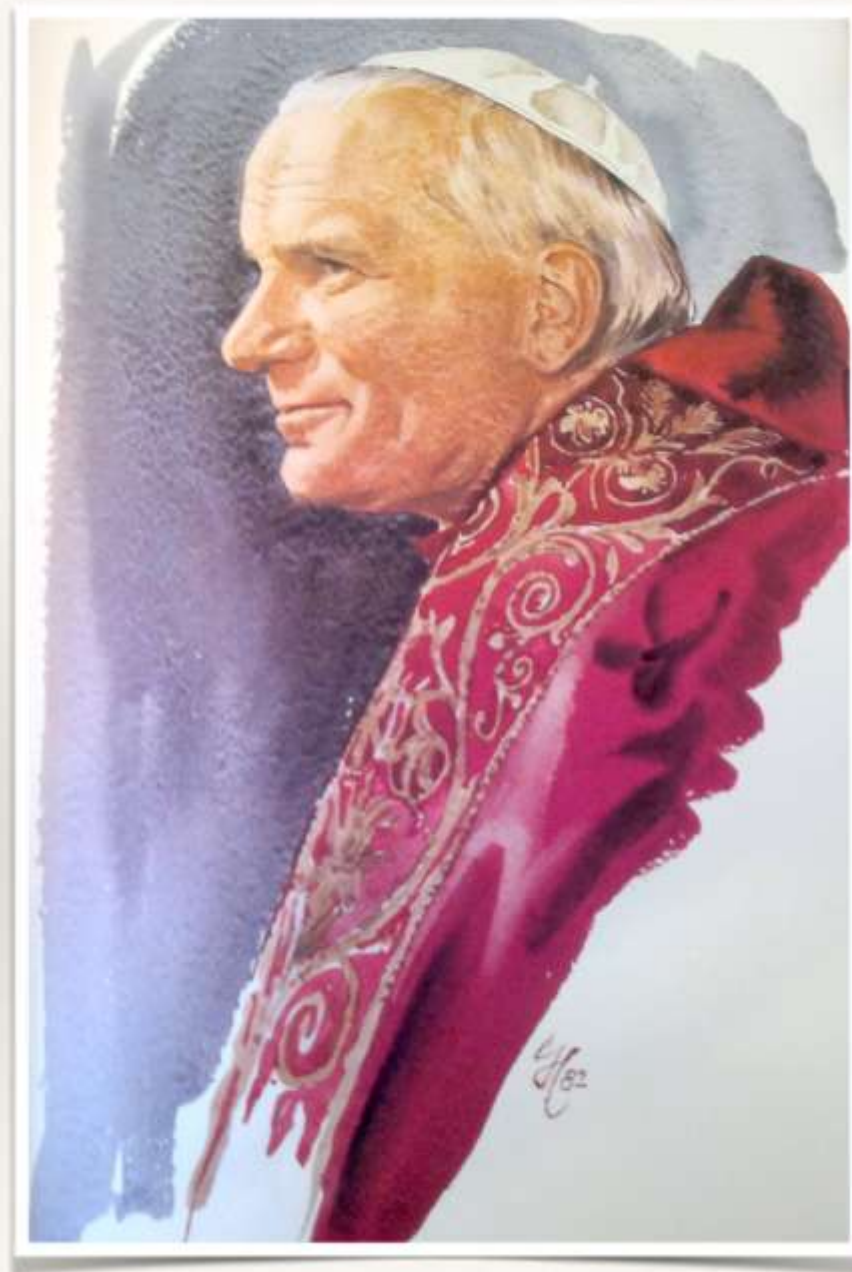

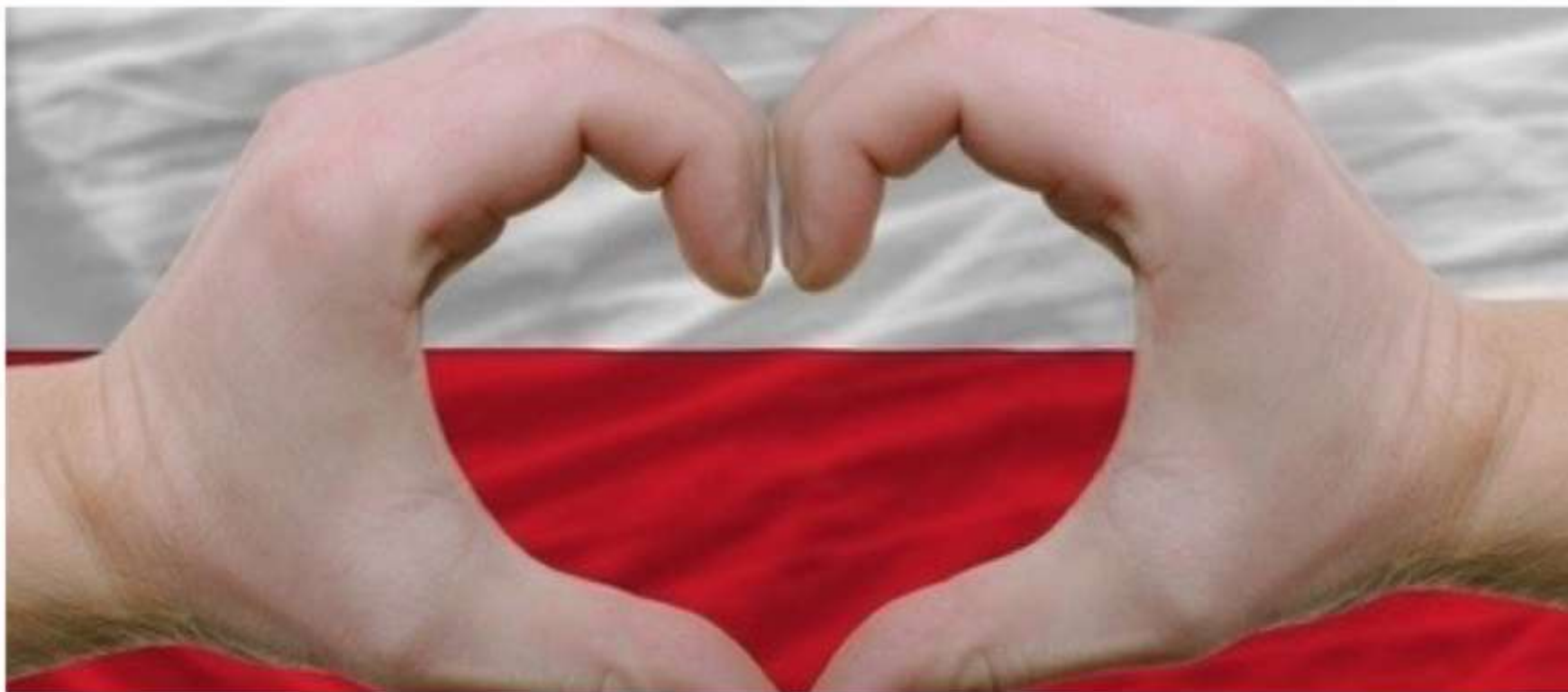
*Chrystusa nie da się (...) odłączyć
od dziejów człowieka.*

*...nie można odłączyć Chrystusa
od dziejów mojego Narodu.*

*Czy można oddzielić Go od dziejów
jakiegokolwiek narodu?*

*...To przecież w Nim wszystkie narody
i ludzkość cała mogą
przekroczyć "próg nadziei"!*

Patriotyzm jako wyzwanie dla szkoły i katechezy

Wprowadzenie

- ☑ 2018 - Rok Abpa Ignacego Tokarczuka
- ☑ „Chrześcijański kształt patriotyzmu” (KEP 2017)
- ☑ Olimpiady Wiedzy o Wielkich Polakach

Zakończenie

Patriotyzm jako wyzwanie dla szkoły i katechezy

Niezlomny pasterz i patriota

Rok 2018 będzie:

Rokiem Konfederacji Barskiej;

Rokiem Praw Kobiet;

Rokiem Ireny Sendlerowej *(w 10. rocznicę jej śmierci)*

Rokiem *Arcybiskupa Ignacego Tokarczuka*

(w setne urodziny),

jako:

nieustępliwy obrońca praw wiernych Kościoła
i jeden z duchowych przywódców
pokojowych zmagających narodu polskiego
o niepodległość Ojczyzny

(decyzja 43. posiedzenia Sejmu RP)

Abp I. Tokarczuk (1918-2013)

- ☑ Człowiek legenda, wielki Pasterz i mąż stanu. Biskup, który nigdy nie kłaniał się okolicznościom, zawsze odważnie głosił prawdę;
- ☑ Podziwialiśmy Jego odwagę, wierność Chrystusowi i Ewangelii, miłość do Kościoła, umiłowanie Ojczyzny i kultury naszego narodu;
- ☑ Dzięki jego postawie od 27 lat cieszymy się obecnością nauczania religii w polskiej szkole, bo odważnie przekonał decydentów, że nie wolno zgodzić się na marginalizację katechezy szkolnej;
- ☑ Prawie cały okres jego pasterzowania w Kościele Przemyskim przypadła na trudne lata komunizmu. Abp I. Tokarczuk potrafił wtedy nieść Ewangelię nadziei, wspierać dążenia niepodległościowe, otaczać opieką osoby represjonowane.

Patriotyzm jako wyzwanie dla szkoły i katechezy

Abp I. Tokarczuk

(1918-2013)

---

*„Zaufałem Panu Bogu i powiedziałem sobie:
cokolwiek będzie, nie będę się bał,
bo chodzi o dobro narodu.*

*Nie bałem się, choć byłem już wystarczająco
doświadczony i wiedziałem,
że wiele rzeczy może mnie spotkać.
Nie wykluczałem ani aresztowania,
ani zabójstwa, ani innych przypadków”*

(M. Wyrwich, Kapelani Solidarności, t. 2)

Abp I. Tokarczuk (1918-2013)

Dla Arcybiskupa bycie patriotą dzisiaj to m. in.

„pielęgnowaniu pamięci historycznej, szacunku dla postaci i symboli narodowych”. Dlatego Jego postać będzie przypominana:

- na lekcjach religii w szkole;
- przez różne inicjatywy jak:
  - Konkurs literacko-wizualny (*organizowany przez przemyską szkołę im. Abpa I. Tokarczuka*);
  - 18. edycja Regionalnej Olimpiady Wiedzy o Wielkich Polakach (*dla uczniów klasy VII oraz gimnazjalistów*);
  - okolicznościowe spotkania i wydarzenia (*sympozja, koncerty*).

Patriotyzm jako wyzwanie dla szkoły i katechezy

„Chrześcijański kształt patriotyzmu”

Wstęp

I. Patriotyzm

– **perspektywa chrześcijańska**

1. Uniwersalny wymiar patriotyzmu.
2. Nacjonalizm przeciwieństwem patriotyzmu.
3. Patriotyzm wszystkich obywateli.
4. Patriotyzm tu i teraz.
5. Patriotyzm narodowy i lokalny.
6. Wzorce polskiej tożsamości.
7. Pamięć i przebaczenie.

II. Wychowanie do patriotyzmu

8. Odpowiedzialna polityka historyczna.
9. Szczególna misja rodziny.
10. **Rola szkoły.**
11. Zadania ludzi kultury.
12. Harcerstwo, organizacje pozarządowe i samorządowe.
13. Patriotyzm i sport.
14. Historyczne rekonstrukcje.

Zakończenie

---

10. Rola szkoły

Jeśli chodzi o *rolę szkoły w formowaniu patriotyzmu* biskupi zauważają, że;

- ☑ **polska szkoła** winna *być naturalnym wsparciem i sojusznikiem rodziny* w kształtowaniu postaw patriotycznych;
- ☑ w dobie tzw. *społeczeństwa informacyjnego*, uproszczonych wiadomości, wyzwaniem szkoły staje się nie tylko dostarczenie informacji, ale troska, by młodzi Polacy uczyli się szukać wartościowych źródeł informacji nt. ojczyzny, rozpoznawać prawdziwe autorytety i wartości, aby mieć **świadomość aktualnych wyzwań** jakie stają przed Polską;
- ☑ **dojrzały patriotyzm** jest przestrzenią wychowania społecznego, gdzie w praktyce realizujemy postawy i wartości wyniesione z domu. Tak uczymy się *koleżeństwa, szacunku wobec starszych i myślących inaczej, pomocy słabszym, współpracy w grupie*;
- ☑ **szkolna nauka religii** do wiedzy i postaw społecznych wnosi bezcenny wymiar miłości bliźniego,

---

„Chrześcijański kształt patriotyzmu”

Dokument wzywa do pojednania narodowego, nakazując powściągnięcie emocji i krytykując wykorzystywanie Boga i Kościoła do egoistycznych interesów:

Pułapka **nacjonalizmu**, który:

- kultywuje poczucie własnej wyższości;
- zamyka się na inne wspólnoty narodowe oraz na wspólnotę ogólnoludzką;
- jest zbiorowym egoizmem (*nie jest i nigdy nie będzie wartością chrześcijańską, bo symbolem tej religii jest krzyż*)
- wyklucza, czyli *buduje więzi oparte na wrogości wobec „obcych”, nienawiści, pogardzie, poczuciu wyższości i ostatecznie – przemocy.*

Wartość **dojrzałego patriotyzmu** oznacza:

- zawsze postawę otwartą;
- zdolność do poświęcenia, ofiary, służby;
- włączanie*, czyli tworzenie pozytywnych więzi (*jak solidarność, lojalność i zaufanie*);
- postawę miłości;
- nie zabieganie o dobro własnego narodu kosztem innych.

„Chrześcijański kształt patriotyzmu”

Bycie patriotą konkretyzuje się dziś w postawie obywatelskiej i w szacunku dla prawa i zasad, które *porządkują i umożliwiają* życie społeczne, przez:

- ☑ rzetelne płacenie podatków;
- ☑ zainteresowanie się sprawami publicznymi;
- ☑ odpowiedzialne uczestnictwo w demokratycznych procedurach;
- ☑ sumienne i uczciwe wypełnianie obowiązków zawodowych.

„Chrześcijański kształt patriotyzmu”

Do patriotycznych obowiązków należy dzisiaj:

- ☑ angażowanie się w dzieło **społecznego pojednania** poprzez przypominanie prawdy o godności każdego człowieka;
- ☑ **łagodzenie** nadmiernych politycznych emocji;
- ☑ wskazywanie i poszerzanie pól możliwej i niezbędnej dla Polski **współpracy ponad podziałami**;
- ☑ **ochrona życia publicznego** przed zbędnym upolitycznianiem;
- ☑ *a na pierwszym miejscu: refleksja nad językiem*, jakim opisujemy naszą ojczyznę, współobywateli i nas samych:

(...) miarą chrześcijańskiej i patriotycznej wrażliwości staje się dziś wyrażanie własnych opinii oraz przekonań z szacunkiem, także dla inaczej myślących współobywateli, w duchu życzliwości i odpowiedzialności, bez uproszczeń i krzywdzących porównań”.

„Chrześcijański kształt patriotyzmu”

W odpowiedzi na pilną potrzebę troski o wychowywanie młodego pokolenia *do wartości i patriotyzmu* szkolna katecheza **wspomaga szkołę** przez:

- ☑ włączanie się w obchody rocznic, historycznych wydarzeń, pamięć o bohaterach, szczególnie z lokalnego środowiska;
- ☑ uważne skorelowanie *programu katechezy* z innymi przedmiotami (w *dotychczasowym i w nowym programie za dwa lata*);
- ☑ promowanie *wolontariatu* szkolnego, np. kół Caritas (*obecnie działa 170 szkolnych kół, a 18 powstało od ub. roku*);
- ☑ promowanie wśród młodzieży znajomości wybitnych patriotów przez organizowanie od 17 lat *Regionalnej Olimpiady Wiedzy o Wielkich Polakach*.

Patriotyzm jako wyzwanie dla szkoły i katechezy

Regionalna Olimpiada Wiedzy o Wielkich Polakach

Organizowana jest w celu szerzenia znajomości postaci wybitnych Polaków, odznaczających się silną osobowością wychowawcy i charyzmatem, przejrzystością życiowej postawy, zaangażowaniem patriotycznym.

To zarówno osoby świeckie, jak i duchowne, które w jakiś sposób są związane z Podkarpaciem przez swoje życie lub dzieła.

Regionalna Olimpiada Wiedzy o Wielkich Polakach

Bohaterami Olimpiady
były dotychczas następujące osoby:

- ☆ Wybitne i powszechnie uznane postaci, jak: **św. Jan Paweł II, św. Jan z Dukli, bł. Jerzy Popiełuszko, Sł. Boży kard. Stefan Wyszyński;**
- ☆ Charyzmatyczni nauczyciele i wychowawcy, jak: **św. Józef Sebastian Pelczar, bł. Bronisław Markiewicz, św. Zygmunt Szczęsny Feliński, bł. Jan Balicki, Sł. Boża Anna Jenke, Sł. Boży Franciszek Blachnicki, Sł. Boża Anna Kaworek;**
- ☆ Osoby związane z Podkarpaciem przez pochodzenie lub swoje dzieła: **Słudzy Boży Rodzina Ulmów, bł. August Czartoryski; bł. Edmund Bojanowski.**

Regionalna Olimpiada Wiedzy o Wielkich Polakach

Orientacyjna statystyka:

W każdej edycji Olimpiady:

- ☆ ponad **200 szkół** angażuje się w etapie szkolnym;
- ☆ **3,5-4 tys. uczestników** etapu szkolnego (*w pierwszych latach konkursu było nawet 6 tys.*)
- ☆ przynajmniej 70 tys. młodych ludzi w ciągu 17 lat Olimpiad miało okazję lepiej poznać wybitnych patriotów;
- ☆ **ok. 470-500 uczniów** bierze udział w etapie rejonowym;
- ☆ **ok. 30 finalistów** każdego roku wraca do domu z dyplomami i upominkami, **10 laureatów** z cennymi nagrodami, a **trójka zwycięzców** wybiera się na pielgrzymkę do Rzymu.

„Chrześcijański kształt patriotyzmu”

*Wielka **lekcja**
polskiego patriotyzmu
jest nam wszystkim
nie tylko dana,
ale i **zadana**.
Polska była, jest
i powinna pozostać
we współczesnej Europie
i świecie
symbolem solidarności,
otwartości i gościnności.*

„Chrześcijański kształt patriotyzmu”

Dlatego ponownie zwracamy się do rodziców, nauczycieli, przedstawicieli władz publicznych i polityków, urzędników i funkcjonariuszy służb państwowych, samorządowców, twórców kultury i ludzi mediów, duszpasterzy, katechetów, instruktorów harcerskich, działaczy społecznych, historycznych rekonstruktorów i sportowców, aby nie ustawali w kształtowaniu szlachetnego, opartego o chrześcijańską miłość bliźniego, polskiego patriotyzmu.

Konferencja Episkopatu Polski